

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Міністерство соціальної політики,
сім'ї та єдності України**

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Чернігівська обласна військова
адміністрація**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

У межах здійснення парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, відповідно до статей 3, 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а також виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, Уповноваженим, представниками Уповноваженого, а також співробітниками Секретаріату Уповноваженого спільно з представниками громадських організацій, без попереднього повідомлення про час і мету, здійснюються відвідування місць несвободи, до яких, серед іншого, відносяться відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що

принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в закладах, що надають соціальні послуги.

05.09.2025 під час відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради (далі – відділення, заклад) групою НПМ виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності закладу, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо їх усунення.

У порушення вимог статті 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 27 Конституції України, пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), у закладі відсутні захисні споруди цивільного захисту (укриття) або інші приміщення, придатні для укриття підопічних під час повітряної тривоги або обстрілів. Вказане також суперечить абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), та Вимогам з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. Підопічні, з їх слів, не знають як діяти у разі обстрілів, не застосовується до них і «правило двох стін».

Незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню випадків травмування у подальшому.

У відділенні не обладнано окрему кімнату для ізоляції підопічних з ознаками інфекційних захворювань, що може призвести до подальшого розповсюдження захворювань серед підопічних.

Під час ознайомлення з денним меню підопічних за період з 01.09.2025 до 05.09.2025 встановлено, що у раціоні відсутні свіжі овочі, фрукти та

кисломолочні продукти. Окрім цього, м'ясні страви подаються не щодня. Зазначене не відповідає вимогам Натуральних добових норм харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації сфери управління Міністерства соціальної політики України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324.

Групою НПМ у медичних шафах відділення виявлено протерміновані лікарські засоби (антибіотики) у кількості близько 200 упаковок. Окрім цього, встановлено, що персонал видає підопічним снодійні препарати, інформація про призначення яких не зазначена у медичній документації.

Під час відвідування зафіксовано, що житлові кімнати перебувають у занедбаному стані та потребують ремонту. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у частині першій пункту 34 Восьмої Загальної доповіді [CPT/Inf (98) 12] зазначає, що заклади необхідно підтримувати у належним чином відремонтованому стані.

У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в житлових кімнатах недостатня кількість стільців та столів. Також для 27 підопічних облаштовано лише один унітаз та один рукомийник, що не відповідає вимогам Мінімальних норм.

Окрім того, наявний у закладі фонд твердого інвентарю потребує оновлення, оскільки меблі у кімнатах підопічних пошкоджені та мають ознаки зношеності внаслідок тривалого користування.

При огляді житлових кімнат зафіксовано велику кількість тарганів, зокрема на ліжках підопічних, що свідчить про неналежний санітарно-гігієнічний стан приміщень.

Усупереч пункту 2 розділу VIII Державного стандарту, у відділенні відсутні ширми у житлових кімнатах, де проживають двоє чи більше ліжкових хворих підопічних, що не забезпечує належного рівня приватності під час проведення санітарно-гігієнічних процедур.

У закладі обмежується право окремих підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення, на доступ до свіжого повітря. Одна із підопічних повідомила, що майже три роки не була на прогулянці, оскільки через вузький дверний проріз її кімнати неможливо проїхати кріслом колісним.

Окрім того, у порушення статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» у відділенні не забезпечується проведення заходів з реабілітації осіб з інвалідністю. Під час відвідування встановлено, що у закладі проживають 9 осіб з інвалідністю, при цьому в особових справах підопічних відсутні індивідуальні програми реабілітації.

Приміщення відділення не пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що є порушенням вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі – ДБН В.2.2-40:2018), а саме:

архітектурні елементи будівлі не оснащені попереджувальними контрастними смугами;

у коридорах житлового корпусу відсутні горизонтальні поручні для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку;

зовнішні та внутрішні прорізи дверей мають пороги, також наявні значні перепади висот підлоги;

у санітарно-гігієнічних кімнатах відсутні відкидні штанги, що значно ускладнює користування санітарним вузлом особами з інвалідністю;

у приміщеннях відсутні тактильні орієнтири та інші елементи для підопічних із порушенням зору;

пандус при вході до закладу не облаштовано шорстким покриттям.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 5 частини другої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 36 пункту 4 Положення про Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2025 № 904, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України здійснює державний контроль за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, пунктів 1, 2 Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1035, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг, а також моніторинг дотримання надавачами соціальних послуг вимог законодавства під час надання соціальних послуг;

відповідно до пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також пункту 1 частини четвертої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги» до відання обласних державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства;

відповідно до статті 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування;

відповідно до пункту 15 частини другої статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації на відповідній території здійснюють повноваження, зокрема із: управління закладами освіти, установами освіти, закладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, надавачами соціальних послуг, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організації надання ними послуг, у тому числі соціальних;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності України, Національній соціальній сервісній службі України вжити в межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести моніторинг дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг відділенням стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради.

2. Чернігівській обласній військовій адміністрації забезпечити: контроль за додержанням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради.

3. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

4. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити мене, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання

неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт за результатами відвідування відділенням стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради на 15 арк. в 1 прим.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Гиря Марина 0986405026

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№16745.2/25/53 від 23.10.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 23.10.2025 12:29
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400